

Zbigniew Kledecki

Honorowy Prezes Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego

Kaliskie Towarzystwo Lekarskie w międzywojniu (1918-1939)

Kończyła się trwająca 4 lata I wojna światowa. Sprawa wolnej, niepodległej Polski nabierała znaczenia międzynarodowego. Już w XII 1916 r. w parlamencie Włoch, które przystąpiły do wojny po stronie Ententy, postawiono wniosek w sprawie wskrzeszenia Polski. Propolski prezydent USA Woodrow Th. Wilson uznał 22 I 1917 r., że w wyniku wojny powinna odrodzić się „zjednoczona, niepodległa i samoistna Polska”. Piotrogradzka Rada Delegatów Robotniczych i Żołnierskich uchwaliła 27 III 1917 r. (wbrew stanowisku SDKPiL) odezwę, w której przyznano Polsce prawo do pełnej niepodległości. Na terenach bolszewickiej Rosji powstały polskie korpusy wojskowe. Powstała polska armia gen. Józefa Hallera we Francji (1).

A w Kaliszu? Już 13 VI 1918 r., a więc jeszcze w czasie działań wojennych i okupacji niemieckiej Kalisza – grono lekarzy, którzy bądź przetrwali ciężkie chwile, zwłaszcza w sierpniu 1914 r. (zniszczenia w mieście dokonane przez Prusaków), bądź powrócili do Kalisza – zwołało zebranie na którym reaktywowano oficjalnie działalność Towarzystwa. W zebraniu tym uczestniczyli: Edward Beatus¹, Bronisław Cegłowski², Alfred Dreszer³, Adam Drozdowski⁴, Bronisław Koszutski⁵, Feliks Krzymuski⁶, Stanisław Łukaszewicz⁷, Stanisław Orgelbrand⁸, Stefan Rożnowski⁹, Stanisław Sikorski¹⁰ i Michał Zukier¹¹. Zebrani dokonali wyboru władz Towarzystwa.

Do zarządu weszli:

prezes – dr Adam Drozdowski⁴ (ryc. 1),

wiceprezes – dr Bronisław Koszutski⁵,

sekretarz – dr Bolesław Cegłowski²,

skarbnik – dr Feliks Krzymuski⁶,

bibliotekarz – dr Stefan Rożnowski⁹.

Towarzystwo mogło, po 4-letniej przerwie, znowu działać. I zaczęło działać. A potrzeby były ogromne. Kalisz leżał w gruzach, praktycznie $\frac{3}{4}$ miasta trzeba było odbudować (2). 13 IX 1918 r., jeszcze przed uzyskaniem niepodległości, Kaliskie Towarzystwo Lekarskie przyznało drowi Adamowi Drozdowskiemu zaszczytny tytuł Członka Honorowego KTL, ostatniemu żyjącemu z 10 założycieli Towarzystwa w 1877 r.. To uhonorowanie zbiegło się z działaniami dra A. Drozdowskiego, stanął on na czele organizującej się Straży Obywatelskiej, która już 10 XI 1918 r. objęła pieczę nad ładem i porządkiem w mieście w momencie kształtowania się państwowości polskiej. Dzień przed 11 XI 1918 r. dr Stanisław Orgelbrand⁸ z ramienia dowórców znalazł się w składzie Sztabu Wojskowego Ziemi Kaliskiej i brał osobiście czynny udział w rozbijaniu niemieckich żołnierzy stacjonujących w Kaliszu. Większość pozostałych członków KTL spieszenie organizowała cywilną służbę zdrowia.

Zaczęły odbywać się zebrania naukowe lekarzy. 17 V 1920 r. omawiano na sesji naukowej następstwa panującej jeszcze „hiszpanki”¹². A 4 dni później, 21 V 1920 r. odbyło się nadzwyczajne zebranie KTL w związku ze śmiercią dra Adama Drozdowskiego, prezesa Towarzystwa. Na jego pogrzebie 23 V 1920 r. przemawiał dr Feliks Krzymuski. Grób dra Adama Drozdowskiego zachował się, znajduje się przy głównej alei Cmentarza Miejskiego w Kaliszu (2).

8 IX 1923 r. Kalisz wizytował kaliszanie prezydent RP Stanisław Wojciechowski¹³, w imieniu KTL witał go dr Antoni Karbowski¹⁴.

4 XII 1927 r. fetowano w ratuszu kaliskim 50-lecie powstania Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego (7 VI 1877 r.)¹⁵. Uroczyste zebranie o godz. 1700 otworzył prezes KTL dr Bronisław Koszutski⁵. Za stołem prezydialnym, obok prezesa, zajęli miejsca wiceprezes dr Edward Beatus¹ i sekretarz dr Franciszek Sulikowski¹⁶, który przedstawił historię powstania KTL. Następnie składali Towarzystwu życzenia dalszego rozwoju i pracy dla pożytku kraju:

naczelnik Wydziału Zdrowia dr Skalski w imieniu dyrektora Głównego Urzędu Zdrowia dra Eugeniusza Piestrzyńskiego¹⁷ i w imieniu wojewody Jaszczółta,

rejent St. Bzowski⁴⁹ – od Kaliskiej Rady Miejskiej,

dr Edward Zboromirski¹⁸ – od Towarzystwa Higienicznego,

dr Feliks Krzymuski – od Towarzystwa Przeciwgruźliczego.

Odczytano szereg depeš gratulacyjnych, m.in. od Naczelnej Izby Lekarskiej, od Towarzystw Lekarskich z Łodzi i Częstochowy i od osób indywidualnych. W zebraniu uczestniczyło ok. 100 osób. W części naukowej wygłoszono 3 referaty: dr Adolf Czajkowski¹⁹ (z Kalisza) – rozwój medycyny w ostatnim 50-leciu, dr Seweryn Sterling²⁰ (z Łodzi) – o nieswoistych objawach zapłucnych w

przebiegu suchot i dr Leon Müller²¹ (z Kalisza) – o otyłości. Przyznano 8 tytułów Członka Honorowego KTL następującym osobom:

prof. Stanisław Ciechanowski²² z Krakowa,
prof. Antoni Gluziński²³ z Warszawy,
prof. Kazimierz Kostanecki²⁴ z Krakowa,
dr med. univ. Bronisław Koszutski⁵ z Kalisza,
prof. Henryk Nusbaum²⁵ z Warszawy,
prof. Bronisław Sawicki²⁶ z Warszawy,
dr med. univ. Seweryn Sterling²⁰ z Łodzi i
prof. Adam Wrzosek²⁷ z Poznania.

W czasie przerwy dokonano zbiorowej fotografii uczestników lekarzy (ryc. 3). Po zakończeniu zebrania – jak informowała „Gazeta Kaliska” – „wieczorem zaś w sali restauracji >Europa< odbyła się wspólna towarzyska biesiada”.

W latach 1923-1927 Kaliskie Towarzystwo Lekarskie uczestniczyło w ogólnokrajowych obchodach jubileuszowych ku czci Ludwika Pasteura²⁸ i Marii Skłodowskiej-Curie²⁹. Opracowano uwagi do projektu ustawy o izbach lekarskich. Krytycznie odniesiono się do zamiaru likwidacji Ministerstwa Zdrowia, co zresztą się nie powiodło, bo powstał Departament Zdrowia w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych. Propagowano masowe szczepienia p/błonicze i p/ptoniczne, co wówczas było nowością.

Głośnym echem w Kaliszu odbiła się sprawa poparcia działalności dra Tadeusza Boya-Żeleńskiego³⁰ i jego bezkompromisowej walki z obłudą i wstecznictwem. Licząc się z potępieniem takiego stanowiska przez część społeczeństwa, kaliscy lekarze (nie wszyscy!) w 1932 r. wystosowali list do „Wiadomości Literackich” wyrażając w nim słowa uznania na Jego (Boya Żeleńskiego – ZK) śmiałą i męską akcją publicystyczną. Pod listem podpisali się: Mieczysław Cichocki³¹, Karol Cywiński³², Adolf Czajkowski¹⁹, Alfred Dreszer³, Marek Grabowski²³, Bronisław Koszutski⁵, Zygmunt Mąka³⁴, Karol Niepokojczycki³⁵, Tadeusz Pawłowski³⁶, Karol Piotrowski³⁷ i Wojciech Plewniak³⁸. Po ogłoszeniu tego listu rozpoczęła się w Kaliszu burza. Potępiono ich publicznie, bojkotowano (co odbiło się na ich praktykach lekarskich). Sytuacja ta trwała kilka lat.

W 1936 r. KTL przyznało drowi wszech nauk lekarskich Stanisławowi Radwanowi³⁹ tytuł członka honorowego w uznaniu jego zasług w budowie szpitala przy ul. Toruńskiej w Kaliszu. Dr Radwan był wówczas dyrektorem tego szpitala.

W 1937 r. w tym nowym szpitalu zorganizowano przy współudziale KTL kilkudniowy zjazd dyrektorów szpitali województw poznańskiego i łódzkiego. Pokłosiem zjazdu była teza, że w kraju należy organizować okręgowe szpitale wielooddziałowe.

W 1938 r. Kalisz włączono do województwa poznańskiego (przedtem był w województwie łódzkim). Zarząd Wydziału Lekarskiego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk wspólnie z Okręgiem Wielkopolskim Związku Lekarzy Państwa Polskiego zorganizował „wycieczkę” do Kalisza. W programie wycieczki przewidziano zwiedzanie muzeum w Gołuchowie i zwiedzenie Kalisza. Kulminacyjnym punktem „wycieczki” było duże zebranie w Kaliszu, którego celem było nawiązanie bliższych kontaktów naukowych z Wydziałem Lekarskim Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Prof. Adam Straszyński z Poznania wygłosił referat o leczeniu kiły, a dr Kazimierz Stojałowski, sekretarz Wydziału Lekarskiego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, referat „O podłożu choroby”. Tekst tego referatu wydrukowano w „Nowinach Lekarskich” (Zeszyt 17., 1 IX 1938) z dodatkową informacją: „Wykład wygłoszony dnia 12 czerwca 1938 r. w Kaliszu na wspólnym posiedzeniu naukowym Wydziału Lekarskiego Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego”. Zachowała się lista obecności na zebraniu (ryc. 4). Koszt przejazdu autobusem w obie strony: 4 złote.

Uchowało się kilka protokołów zebrań naukowych KTL. Oto one: protokół zebrania naukowego KTL 20 X 1938 r. Dr J. Godlewski⁴⁰ prezentował pacjenta operowanego z powodu zarośnięcia nozdrza tylnego prawego i wygłosił referat pt. „Patogeneza kamicy nerkowej”. Dr Nowacki (gość) mówił „o diagnostyce kamicy nerkowej”. Dr S. Radwan przedstawił przypadki operacyjne kamicy nerkowej i moczowodowej.

Protokół z zebrania naukowego KTL 17 XI 1938 r. Dr Z. Mąka przedstawił przypadek porażenia lewej struny głosowej w przebiegu wady zastawki dwudzielnej (tzw. objaw Ortnera) oraz wygłosił referat pt. „Przewlekłe zniekształcające zapalenie stawów”. Dr B. Koszutski prezentował przypadek psychozy po operacji zaćmy starczej oraz przypadek wrzodu pełzającego (ulcus serpens). Dr J. Godlewski omówił 2 przypadki rzekomego ropnia okołomigdałkowego w przebiegu błonicy (zachowano ówczesne nazewnictwo – Z.K.).

20 XII 1938 r. na zebraniu naukowym KTL dr M. Grabowski wygłosił referat pt. „Organizacja walki z gruźlicą na terenie R.P., a w szczególności na terenie m. Kalisza”. Dr M. Trzeciak⁴¹ omówił przypadek

„niedrożności jelit spowodowany krwakiem ściany” (z pokazem preparatu), a dr K. Piotrowski pokazał preparat „6-miesięcznej ciąży pozamacicznej” uzyskany podczas sekcji zwłok. Dr Trocki (z Konina) przedstawił „preparat płodu 5-miesięcznego, który wydobyto drogą operacyjną z jamy brzusznej. Przebieg po operacji dobry”. Obecnych 14 członków i 3 gości z Ostrowa Wlkp. i Konina.

5 II 1939 r. kolejne zebranie naukowe KTL. Dr Z. Mąka przedstawił przypadek krwotoku z nerki lewej, a dr M. Trzeciak – przypadek przewlekłego zapalenia woreczka żółciowego w przebiegu kamicy oraz chłopca 11-letniego z niezarośniętym moczownikiem (urachus) i przypadek poronienia 3-miesięcznego płodu u pacjentki, która „udawała naiwną i nie mogła zrozumieć co to jest”. Dr K. Piotrowski omówił przypadek ciąży śródmiąższowej. Dr K. Niepokojczycki prezentował 32-letniego chorego z „erythema exudativum (sic!) bullosum”. Obecnych 15 członków.

Nigdy w Kaliskim Towarzystwie Lekarskim nie doszło do nietolerancji wobec lekarzy wyznania mojżeszowego. Wielu lekarzy Żydów było członkami KTL i liczni z nich wchodzili w skład władz Towarzystwa: w 1923 r. sekretarzem Zarządu był dr Adolf Czajkowski¹⁹, później był bibliotekarzem KTL, w 1927 wiceprezesem został dr Edward Beatus¹, a dr Leon Müller²¹ był zastępcą pisarza (sekretarza), dr Marek Trachtenberg⁴² gospodarzem KTL w 1939 r. i wreszcie dr Edward Dawid Rozental⁴³ skarbnikiem.

21 X 1938 r. dr wszecch nauk lekarskich Marian Cywiński³² wykonał pierwszy w Kaliszu elektrokardiogram. Pacjentką była jego żona Aleksandra. Zapisano 3 odprowadzenia klasyczne. Opis ekgramu niezwykle szczegółowy (ryc. 5).

31 III 1939 r. odbyło się ostatnie Walne Zebranie Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego przed II wojną światową. Dokonano wyboru nowych władz Towarzystwa. „Kurjer Kaliski” 1 IV 1939 r. podaje taki skład nowego Zarządu:

Zarząd:

przewodniczący – Zygmunt Mąka³⁴

członkowie – Mieczysław Cichocki³¹

Walenty Dolny⁴⁵

Jan Godlewski⁴⁰

Julian Grunner (!) – (prawidłowo: Gruner – ZK)⁴⁴

Bronisław Koszutski⁵

Komisja Rewizyjna:

Jan Kazimierz Janowski⁴⁶

Kazimierz Kibler⁴⁷

Antoni Paczesny⁴⁸

Mieczysław Trzeciak⁴¹

Sąd Polubowny:

Karol Cywiński³²

Jan Kazimierz Janowski⁴⁶

Mieczysław Trzeciak⁴¹.

Inny skład ostatniego przedwojennego Zarządu KTL podały „Nowiny Lekarskie” w nrze 10. w 1947 r.:

Zarząd

prezes: Zygmunt Mąka³⁴

wiceprezes: Marek Grabowski³³

sekretarz: Jan Godlewski⁴⁰

bibliotekarz: Adolf Czajkowski¹⁹

gospodarz: Wojciech Plewniak³⁸ i Marek Trachtenberg⁴².

W obliczu zagrożenia ze strony hitlerowskich Niemiec Walne Zebranie Towarzystwa przeznaczyło 25% posiadanej gotówki na zakup pożyczki lotniczej. Czym ona była? Ostatni rok przed II wojną światową to – z jednej strony poczucie wiszącego nad Polską niebezpieczeństwa, z drugiej – patriotyczna mobilizacja społeczeństwa. Różne grupy zawodowe, miasta, miasteczka, gminy żydowskie, słowem szeroko rozumiane społeczeństwo zrzuciło się na zakup karabinów maszynowych, działek ppanc i innego wyposażenia bojowego, które potem uroczyście przekazywano wojsku. Pożyczka lotnicza miała wspomóc siły powietrzne Polski, a F.O.N., czyli Fundusz Obrony Narodowej służył szeroko pojętej obronie. Odzew społeczeństwa był olbrzymi. Hasło „nie oddamy ani guzika” było chwytliwe, ale – niestety – wyolbrzymione i jak się okazało – nierealne. Za pięć miesięcy (od daty Walnego Zebrania) wybuchła wojna. Brałem w niej udział jako 18-letni licealista (obrona Warszawy, ochotnik w 1. Pułku Piechoty Obrony Pragi). Z wymienionych w notatce „Kurjera

Kaliskiego" lekarzy - czterech zostało zamordowanych przez NKWD:

dr med. univ. Karol Marian Cywiński³² – zamordowany przez NKWD w Charkowie,
dr med. univ. Julian Gruner⁴⁴ – też w Charkowie,
dr med. univ. Antoni Paczesny⁴⁸ – zastrzelony w lesie katyńskim,
dr med. univ. Mieczysław Trzeciak⁴¹ – zabity w Twerze, pogrzebany w Miednoje.

Ogółem w II wojnie światowej Niemcy rozstrzelali 3 lekarzy kaliskich, a 1 zginął w Dachau. Oprawcy z NKWD zastrzelili 9 lekarzy (Katyń, Charków, Twer). Ponadto w gettach i obozach koncentracyjnych zginęli prawie wszyscy kaliscy lekarze żydowscy, nieznane są szczegóły śmierci większości z nich, a było ich około dwudziestu pięciu.

Pochylmy głowy w milczeniu i zadumie nad tragicznymi losami naszych kolegów sprzed siedemdziesięciu kilku lat:

Mors certa, hora incerta *

* Śmierć pewna, ale godzina nieznana (napis na zegarze ratuszowym w Lipsku)

Straty osobowe lekarzy kaliskich były ogromne i – oprócz osobistych tragedii ofiar i ich rodzin – zaciążyły na opiece medycznej w Kaliszu w pierwszych latach powojennych.

Okupant zniszczył archiwum i bibliotekę Towarzystwa (ok. 2000 tomów), wypełniły one koryto zasypywanej rzeki Babinki (1942 r.). Wszystko przepadło.

Przypisy

1 Beatus Edward (1859-1939), do 1885 Ajzyk, kaliszanie. W latach 1870-1880 gimnazjum filologiczne w Kaliszu. Dyplom lekarski w 1887 na Uniwersytecie Warszawskim. Osiadł w Kaliszu, praktykował jako internista i ginekolog. Lekarz ambulatoryjny w Szpitalu Starozakonnym w Kaliszu, a od 1898 lekarz naczelny. W latach 1905-1906 brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej na Dalekim Wschodzie. W 1938 wykazany w spisie lekarzy Tomaszowa Mazowieckiego. Był czynnym członkiem Towarzystwa Lekarzy Guberni Kaliskiej (KTL): sekretarz (1890-1899), członek Komisji Rewizyjnej (1901-1903), bibliotekarz (1904-1908 i 1912). W 1904 wydał wspólnie z drem Waławem Męczkowskim monografię Rys historyczny oraz stan obecny Szpitala Starozakonnym w Kaliszu, drukowaną w odcinkach w „Pamiętniku Tow. Lekarskiego Warszawskiego” (T. 100, Z. 1). Zginął 11 XII 1939 zastrzelony przez Niemca na ulicy w Kaliszu.

2 Cegłowski Bolesław (1877-1953), chirurg, ur. w Warszawie. Zmobilizowany w czasie I wojny światowej do armii carskiej dostał się do niewoli niemieckiej, z której zwolniono go w 1916. Osiadł w Kaliszu, był chirurgiem w Szpitalu Starozakonnym do 1927, w latach 1919-1936 ordynatorem w Szpitalu św. Trójcy z płacą 500,- zł. miesięcznie, a następnie pracował w ambulatorium Kasy Chorych. W 1918 sekretarz KTL. W 1926 prezes kaliskiego obwodu Związku Zawodowego Lekarzy Państwa Polskiego. W czasie kampanii wrześnieowej był starszym ordynatorem w Szpitalu Ujazdowskim w Warszawie, odznaczony Krzyżem Walecznych. Po powrocie do Kalisza, ku zaskoczeniu kaliszanie, podpisał z żoną i córką Volkslistę (IV grupy). Od I 1940 pracował w Krankenkasse (Kasa Chorych). Otaczał dyskretną opieką chorych i biednych Polaków. Po wojnie okazało się, że dr Cegłowski i jego żona Renata (pielęgniarka), pseudonim „Bogda”, byli członkami ZWZ (Związek Walki Zbrojnej) i z rozkazu AK (Armii Krajowej) w ich mieszkaniu był punkt kontaktowy. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Kaliszu 30 IX 1947 uniewinniony z zarzutu zdrady Państwa Polskiego przez wpisanie się na niemiecką listę narodową (akta sprawy K. 357/349/47). Jednak lekarze kaliscy odsunęli się od niego, był to klasyczny ostracyzm. Żył w wielkiej biedzie i zmarł w biedzie. Na jego pogrzebie był obecny dr Aleksander Abramski, dermatolog, kaliski lekarz żydowski, któremu udało się przeżyć okupację. Nie jest prawdą, że dr Cegłowski zastrzelił się.

3 Dreszer Alfred (1871-1944). Od 1902 w Kaliszu. Brał udział w wojnie rosyjsko-japońskiej (1904-1905), a później do 1912 pracował jako lekarz szpitala wojskowego w Kaliszu. Od 1913 naczelny lekarz Szpitala św. Trójcy w Kaliszu. W VIII 1914, po zajęciu Kalisza przez Niemców, postawiono mu zarzut brania udziału w napadach na żołnierzy niemieckich i szpiegostwa na rzecz Rosji. Uciekł przez linię frontową do Warszawy i dalej aż do Orła, gdzie kierował (w randze generała) zespołem szpitali wojskowych aż do rewolucji 1917. W XI 1918 wrócił do Kalisza, ponownie objął kierownictwo Szpitala św. Trójcy (do 1925). Potem pracował w Ubezpieczalni Społecznej, której został naczelnym lekarzem (1925-1937?). Współzałożyciel Towarzystwa do Walki z Gruźlicą (1913 i po wojnie), członek Rady Izby Lekarskiej Łódzkiej (1922) oraz wiceprezes KTL (1925). W czasie II wojny światowej przebywał w Kaliszu. Zmarł 25 III 1944, pochowany na miejscowym cmentarzu ewangelickim.

4 Drozdowski Adam Wiktor (1849-1920), chirurg. Od 1871 w Kaliszu. Od 1874 mł. lekarz Szpitala św. Trójcy, a od 1879 – st. lekarz. Współzałożyciel Towarzystwa Lekarzy Guberni Kaliskiej (1877), wybrany sekretarzem (1877-1879), wiceprezesem (1883-1885, 1890-1891 i 1892-1898), prezesem (1898-1903, 1904-1914 i 1918). Członek honorowy KTL (13 IX 1918). Pochowany na cmentarzu miejskim w Kaliszu, grób zachowany.

5 Koszutski Bronisław (1875-1952), okulista, działacz lewicowy i społecznik. Ur. 7 II we wsi Ibramowice pod Miechowem w rodzinie ziemiańskiej. Od młodości związany z ruchem lewicowym. W 1896 poznał Feliksa Dzierżyńskiego, z którym odtąd łączyły go więzi szczerzej przyjaźni. Medycyna na Uniwersytecie Jagiellońskim (1896-1901). W 1902 leczył w Zakopanem zagrożonego gruźlicą Feliksa Dzierżyńskiego, a w latach 1902-1903 pomagał mu, jako współredaktor, w wydawaniu „Czerwonego Sztandaru”. Dyplom lekarski w 1906 w Krakowie. W 1907 pracował jako ordynator w klinice okulistycznej w Moskwie. Od 1909 osiedlił się w Kaliszu. W latach 1912-1939 był ponadetatowym ordynatorem oddziału okulistycznego szpitala św. Trójcy i Przemysła II. Stale związany z Polską Partią Socjalistyczną (PPS). Od 1917 do 1937 był członkiem Państwowej Najwyższej Rady Zdrowia. W 1918 wiceprezes, w 1927 prezes KTL, 4 XII 1927 przyznano mu godność członka honorowego KTL. W czasie II wojny światowej pracował w Ubezpieczalni w Kaliszu. Po wyzwoleniu Komitet Ludowy wybrał go jednogłośnie na prezydenta Kalisza i starostę grodzkiego. Nazywano go „czerwonym prezydentem”. W 1947 zrzekł się prezydentury, praktykował jako okulista, działał społecznie. Od 1948 członek Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej (PZPR). Zmarł 4 IX 1952 w Warszawie, pochowany w Kaliszu na cmentarzu tyńieckim. Od 1954 Szpital Przeciwgruźliczy w Wolicy pod Kaliszem, a od 1972 szkoła podstawowa nr 17 w Kaliszu noszą jego imię.

6 Krzymuski Feliks (1887-1934) asnykowiec, ftyzjatra, rozpoczął starania o budowę sanatorium dla chorych na gruźlicę w lasach Wolicy p. Kaliszem. Zmarł nagle (udar mózgu), pochowany na Cmentarzu Miejskim w Kaliszu.

7 Łukaszewicz Stanisław (1861-1926), lekarz miejski w Błaszczach (1888), a od 1907 w Kaliszu.

8 Orgelbrand Stanisław (1880-1922), ur. w Warszawie. Medycynę studiował w Krakowie, Wiedniu, Monachium i Heidelbergu, uzyskując tytuł dra medycyny. W 1906 nostryfikował dyplom lekarski w Kazaniu. Od 1907 pracował w Hydropatii Kaliskiej, od 1908 objął jej kierownictwo. W 1912 był współorganizatorem (jako członek KTL) Zjazdu Lekarzy Ziemi Kaliskiej, na którym wygłosił referat o leczeniu gruźlicy płuc. W czasie I wojny światowej (1914-1917) pracował jako lekarz wojskowy w różnych szpitalach. W XI 1918 z ramienia Polskiej Organizacji Wojskowej tworzył zręby polskiej służby sanitarnej wojskowej (w tworzącym się 29. pułku piechoty Strzelców Kaniowskich w Kaliszu) i cywilnej. W 1920 został zmobilizowany do wojska polskiego w randze pułkownika służby zdrowia w związku z wojną polsko-bolszewicką. W 1921 przewodniczący Zarządu Towarzystwa Przeciwgruźliczego. Nagrodzony srebrnym medalem na wystawie przyrodniczo-lekarskiej we Lwowie (1907). Zmarł 14 I 1922, pochowany na Powązkach w Warszawie.

9 Rożnowski Stefan (1874-1937) internista, lekarz miejski w Kaliszu (1919-1934), ordynator oddz. wewnętrznego w szpitalu św. Trójcy. Pochowany na cmentarzu Miejskim w Kaliszu, grób zachowany.

10 Sikorski Stanisław (1866-ok. 1919), chirurg, naczelny lekarz szpitala św. Trójcy w Kaliszu (1907-1919).

11 Zukier (Zucker) Michał (1860-1928), naczelny lekarz szpitala Starozakonnych w Kaliszu.

12 „Hiszpanka”: pandemia grypy 1918-19, rozpoczęła się w Hiszpanii, rozprzestrzeniła się na inne kraje europejskie i pochłonęła ok. 20 mln ofiar śmiertelnych.

13 Wojciechowski Stanisław (1869-1953), ur. w Kaliszu, prezydent RP od 1922, w wyniku przewrotu majowego 1926 zrzekł się urzędu prezydenta i wycofał z życia politycznego.

14 Karbowski Antoni (1844- ?), dyplom lekarski 1917, położnik, ginekolog.

15 7 VI 1877 r.: pod tą datą Adam Chodyński (1832-1902), historyk Kalisza, w Kieszonkowej Kronice Historycznej miasta Kalisza napisał: „Pierwsze wybory do kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego”. Tę datę uważa się za datę założenia KTL.

16 Sulikowski Franciszek (1870-1954), ordynator oddz. wewn. szpit. św. Trójcy w Kaliszu (1918-1926), od 1938 w Warszawie, zmarł u syna w Sosnowcu, pochowany na Powązkach w Warszawie.

17 Piestrzyński Eugeniusz (1887-1962), dyplom 1912, ordynator Działu Położniczego Kasy Chorych i dyrektor szpitala w Kaliszu (1925-1927). W 1927 został dyrektorem departamentu Służby Zdrowia w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

18 Zboromirski Edward, ur. 1869, dyplom lekarski 1898, pracował jako ftyzjatra w Łodzi. W 1920 objął kierownictwo Hydropatii w Kaliszu. 1926 prezes Związku Strzeleckiego obwodu kaliskiego. Lekarz szkolny. W 1927 wyjechał do Warszawy na jakieś, bliżej nieokreślone wysokie stanowisko. Jego siostra była żoną dra B. Koszutskiego.

19 Czajkowski Adolf (1886-1940), lekarz żydowski, od 1922 w Kaliszu, miał własną pracownię rentgenowską. Bibliotekarz KTL. W 1939 zmobilizowany, dostał się do niewoli sowieckiej, przebywał w obozie w Kozielsku. Zastrzelony przez NKWD w lesie katyńskim. Ekshumowany i zidentyfikowany: poz. PCK/AM/D1 714. Często mylony z kpt. rez. Adolfem Czajkowskim z 29 p. Strzelców Kaniowskich.

20 Sterling Seweryn (1864-1932) internista i ftyzjatra, społecznik, członek honorowy KTL 4 XII 1927.

21 Müller Leon (Miller J.) lekarz żydowski, akuszer, w 1927 zastępca pisarza (sekretarza) KTL. W okresie po I wojnie wygłosił na zebraniach KTL 2 referaty: „Przyczynowe leczenie szkarlatyny” i „Przypadek odry z niezwykle burzliwymi objawami skórными przypominającymi oparzenie II stopnia” (zachowana oryginalna pisownia). Na zebraniu z okazji 50-lecia założenia KTL (1927) wygłosił referat „o otyłości”. W niewiadomych okolicznościach zaginął w czasie okupacji hitlerowskiej.

22 Ciechanowski Stanisław (1864-1945) anatomopatolog, prof. Uniw. Jagiellońskiego. W Sonderaktion Krakau uwięziony w Krakowie, ze względu na b. zły stan zdrowia uniknął wywiezienia do KZ

Sachsenhausen.

23 Gluźński Antoni (1856-1935) internista, klinicysta, prezes Tow. Internistów Polskich, członek honorowy KTL 4 XII 1927.

24 Kostanecki Kazimierz (1863-1940) anatom, prof. i rektor Uniw. Jagiellońskiego, członek honorowy KTL 4 XII 1927. Padł ofiarą Sonderaktion Krakau, aresztowany 6 XI 1939, zmarł 11 I 1940 w obozie koncentracyjnym w Sachsenhausen.

25 Nusbaum Henryk (1849-1937) fizjolog, filozof medycyny, prof. Uniw. Warszawskiego, członek honorowy KTL 4 XII 1927.

26 Sawicki Bronisław (1860-1931) chirurg, prof. honorowy Uniw. Warszawskiego, członek honorowy KTL 4 XII 1927.

27 Wrzosek Adam (1875-1965) prof. patologii ogólnej i doświadczalnej, historyk medycyny, członek honorowy KTL 4 XII 1927. >Byłem słuchaczem jego wykładów w czasie studiów w Poznaniu (1946-1951) – Z. K.<

28 Pasteur Ludwik (1822-1895), francuski chemik i mikrobiolog, wprowadził szczepienia przeciwko wściekliczynie (1885).

29 Skłodowska-Curie Maria (1867-1934), dwukrotna laureatka Nagrody Nobla (1903, 1911) za odkrycie polonu i radu. W 1995 jej prochy spoczęły w paryskim Panteonie (wraz z mężem Pierre'm Curie).

30 Żeleński Tadeusz, pseud. Boy (1874-1941), lekarz, literat, prowadził główne kampanie publicystyczne o laicyzację polskiej kultury obyczajowej.

31 Cichocki Mieczysław (1884-1940), chirurg. Wcielony do armii carskiej w sierpniu 1914, służył jako młodszy lekarz w 249. Dunajskim pułku piechoty. W II 1915 wzięty do niewoli niemieckiej (twierdza Nissa, Gdańsk), tam pracował na oddziale zakaźnym, a później chirurgicznym. W I 1919 powrócił do Kalisza, gdzie otrzymał posadę lekarza więziennego oraz asystenta na oddziale chirurgicznym w Szpitalu św. Trójcy do 1931, a w 1936 Szpitala Powszechnego im. Przemysława II. Był też chirurgiem w ambulatorium Ubezpieczalni Społecznej. W 1927 i 1935 skarbnik KTL. Zmarł 9 I 1940 w Kaliszu, pochowany na cmentarzu miejskim przy ul. Górnośląskiej. Błędnie wykazany w spisie jeńców Starobielska (poz. 23).

32 Cywiński Karol Marian (1887-1940) internista, w Kaliszu od 1930. Wykonał w Kaliszu pierwszy elektrokardiogram (21 X 1938). W czasie kampanii wrześniowej jako rezerwista dostał się do niewoli sowieckiej, zamordowany w piwnicy gmachu NKWD w Charkowie wiosną 1940 r.

33 Grabowski Marek (1898-1940), infekcjonista, ftyzjatra. Ur. 28 VI w Warszawie. Gimnazjum w Warszawie (1909-1915), potem gimnazjum polskie w Moskwie (1915-1917) i tam świadectwo dojrzałości. Studia lekarskie na uniwersytecie w Tomsku (1917-1918) i warszawskim (1918-1924), gdzie uzyskał tytuł doktora wszech nauk lekarskich. 10 XI 1918 zaciągnął się do wojska (ułan w 4. szwadronie 1. Pułku Ułanów Krechowieckich). W 1923 awans na porucznika. Od 15 I 1925 ordynator interny Szpitala Rejonowego w Kaliszu – Szczypiornie. 23 XII 1925 mianowany naczelnym lekarzem 25. pułku Artylerii Lekkiej w Kaliszu. W 1927 pracował na oddziale wewnętrznym szpitala św. Trójcy i jednocześnie w poradni przeciwgruźliczej. W 1936 został ordynatorem oddziału zakaźnego i gruźliczego w nowo wybudowanym Szpitalu Powszechnym im. Przemysława II w Kaliszu i pełnił te funkcje do wybuchu II wojny światowej. W 1937 wiceprezes KTL. We wrześniu 1939, jako oficer rezerwista dostał się do niewoli sowieckiej, był w Ostaszkowie. Chorował na cukrzycę, stale leczony insuliną. Listownie prosił znajomych w Równem o przysłanie insuliny. Można z dużym prawdopodobieństwem przypuszczać, że zmarł właśnie z powodu braku insuliny, zanim rozpoczęły się egzekucje jeńców – oficerów. Zmarł w szpitalu w Kalininie, pochowany na cmentarzu Pieremierskim.

34 Mąka Zygmunt (1897-1971), ur. 25 IV w Drużbicy pod Piotrkowem Trybunalskim w rodzinie chłopskiej. Matura w Smoleńsku (1915). Studia lekarskie na Uniwersytecie Warszawskim, dyplom dra wszech nauk lekarskich (1923). Służba wojskowa (1918-1921), zdemobilizowany w stopniu porucznika. W latach 1924-1926 specjalizował się u prof. prof. W. Gluźńskiego i W. Orłowskiego w Warszawie. Pracował jako internista w Warszawie, Supraślu, Rembertowie, Nałęczowie, Końskich. Od 1931 w Kaliszu jako ordynator oddziału wewnętrznego szpitala św. Trójcy, a później Przemysława II. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po powrocie do Kalisza wysiedlony do Opatówka, gdzie był lekarzem Kasy Chorych (1942-1945). Po wojnie ponownie objął ordynaturę oddziału wewnętrznego kobiecego w Szpitalu Powszechnym im. Przemysława II w Kaliszu, był jego dyrektorem (1945-1946), a dodatkowo anatomopatologiem szpitalnym (1953-1962). W 1953 Iio w zakresie interny. W 1962 emerytura. Ostatni przedwojenny prezes KTL (1939), a po wojnie zastępca przewodniczącego KTL (1946-1951). Bezpartyjny. Ceniony za wiedzę, pracowitość, zdolności wychowawcze młodych lekarzy. Zmarł 24 VI 1971, pochowany na cmentarzu powązkowskim w Warszawie.

35 Niepokojczycki Karol (1890-1939), dermatolog i wenerolog. W Kaliszu od 1925. Społecznik. Dyrektor szpitala Miejskiego im. Przemysława II. Zadenuncjowany przez felczera Niemca za przedwojenne negatywne wypowiedzi o Hitlerze. Rozstrzelony przez Niemców w lesie winiarskim pod Kaliszem 16 XII 1939 r. Zwłok nie odnaleziono.

36 Pawłowski Tadeusz (1883-?), akuszer. Przed przybyciem do Kalisza przez kilka lat był kierownikiem szpitala wojskowego w Toruniu. W czasie I wojny światowej pracował w Kaliszu. W latach międzywojennych ordynator oddziału ginekologiczno-położniczego Szpitala św. Trójcy. W 1930 był

ordynatorem oddziału położniczo-ginekologicznego Szpitala Starozakonnych. Był też lekarzem w 29. pułku piechoty Strzelców Kaniowskich w Kaliszu. W 1925 objął kierownictwo Stacji Mlecznej dla niemowląt w Kaliszu. Wiceprezes kaliskiego PCK (1922). W 1936 opuścił Kalisz. Dalsze losy nieznane. 37 Piotrowski Karol (1892-1974), ur. 24 I w Mikołajówce w rodzinie inteligentkiej. Gimnazjum w Kijowie, matura 1911. Rozpoczął studia lekarskie na Uniwersytecie Kijowskim, ale w 1915 zmobilizowany do armii carskiej jako młodszy lekarz. Po zdembilizowaniu ukończył studia w Kijowie, dyplom lekarza w 1919. W 1921 nostryfikował dyplom na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, 16 II 1923 dyplom lekarza wszech nauk lekarskich. Praca w klinice położniczo-ginekologicznej we Lwowie u prof. Bocheńskiego. Od IV 1928 pracował w Kaliszu jako konsultant ginekolog w szpitalu św. Trójcy. W 1931 oddział przeniesiono do szpitala Starozakonnych i tu objął ordynaturę. Po roku kierował nowo wybudowanym oddziałem w szpitalu św. Trójcy. Od 1936 prowadził oddział położniczo-ginekologiczny w nowo otwartym szpitalu Powszechnym im. Przemysława II w Kaliszu – aż do wybuchu wojny. Zmobilizowany w związku z wybuchem II wojny światowej, pracował w Wojskowym Szpitalu Ujazdowskim w Warszawie. Po powrocie do Kalisza aresztowany, a w II 1940 – dzięki staraniom wdzięcznych pacjentek – zwolniony i zmuszony do wyjazdu do Generalnego Gubernatorstwa, do Tomaszowa Mazowieckiego i tam pracował jako lekarz naczelny Ubezpieczalni Społecznej. W III 1945 powrócił do Kalisza i ponownie objął ordynaturę. Radny Miejskiej Rady Narodowej 1945-1950. Członek Zarządu KTL w 1939, przewodniczący Komisji Rewizyjnej KTL (1946-1951), członek Sądu Koleżeńskiego KTL (1948), sekretarz KTL (1952), wiceprzewodniczący KTL (1952-1955), przewodniczący KTL (1956-1963). W latach 1948-1953 był dyrektorem szpitala im. Przemysła II w Kaliszu. Od 1960 do 1964 kierownik Powiatowej Przychodni Obwodowej w Kaliszu. Opublikował 5 prac naukowych. Zmarł 4 III 1974 w Kaliszu.

38 Plewniak Wojciech (1893-1940) rentgenolog, od 1929 w Kaliszu. Stosował radioterapię. W kampanii wrześniowej jako kapitan rezerwista. Ofiara NKWD: zastrzelony w lesie katyńskim, ekshumowany i zidentyfikowany (AM 02728).

39 Radwan Stanisław Michał (1885-1967) chirurg, historyk medycyny. Ur. w m. Końskie. Studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. Stopień dra nauk medycznych 26 IV 1912. Nostryfikował dyplom w Kijowie 16 X 1912. W czasie I wojny światowej był ordynatorem chirurgiem w polowych szpitalach carskiej armii. Od 1928 w Kaliszu jako ordynator dwóch oddziałów chirurgicznych, a od 1929 dyrektor trzech szpitali: św. Trójcy, Starozakonnych i dla chorych zakaźnych. Od 1930 dyrektor Międzykomunalnego Związku Szpitalnego w Kaliszu. Uwieńczeniem jego pracy w Kaliszu była budowa nowego szpitala (1933-1936). Nowy gmach szpitala na 300 łóżek oddano do użytku 15 XI 1936, nadając mu imię Przemysława II. Dyrektorem został Radwan. W 1936 r. opublikował wartościową pozycję: Z dziejów Szpitali Kaliskich 1282-1936, od dekretu Przemysława II do szpitala jego imienia. W latach 1936-1939 był prezesem Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego. W 1936 Towarzystwo to nadało mu tytuł członka honorowego. W czasie okupacji pracował w Warszawie i Otwocku. Od 1946 do 1948 ponownie był dyrektorem szpitala miejskiego w Kaliszu. W latach następnych pracował w Kamiennej Górze, Ząbkowicach i Bolkowie. Zmarł 23 VIII 1967 we Wrocławiu i tam pochowany. W pogrzebie wzięła udział delegacja KTL (dr med. univ. J. Makowiec i dr med. Z. Kledecki).

40 Godlewski Jan (1897-1960), matura w Moskwie (1916), studia lek. na Uniwersytecie Moskiewskim i od 1918 – Warszawskim. Dyplom lek. 1926. Od 1931 osiadł w Kaliszu. Laryngolog. Sekretarz KTL 1935, członek Zarządu KTL 1936, ponownie sekretarz KTL 1938-1939, prezes Kaliskiego Tow. Dobroczyńności 1939. W czasie II wojny światowej wysiedlony z Kalisza, pracował w Skulsku i Kramsku (woj. poznańskie). W 1945 powrócił do Kalisza, objął ordynaturę oddz. laryngologicznego w Szpitalu Miejskim. Zmarł na gruźlicę płuc. Ogłosił drukiem 6 prac klinicznych.

41 Trzeciak Mieczysław (1889-1940), dyplom lek. 1924. Od I 1919 ordynator oddz. chirurg szpitala wojskowego w Kaliszu i z-ca komendanta tegoż szpitala. Społecznie pracował na oddz. chirurg. szpitala św. Trójcy w Kaliszu. W 1921 d-ca Kompanii Sanitarnej nr 18 na Litwie Środkowej. Potem pracował w Warszawie. Od 1933 ponownie w Kaliszu jako chirurg szpitala św. Trójcy i później Przemysława II. W 1939 dostał się do niewoli sowieckiej, zastrzelony w Twerze, pochowany w Miednoje.

42 Trachtenberg Marek, lekarz żydowski w Kaliszu, uczestnik zebrania jubileuszowego z okazji 50-lecia powstania KTL w 1927, asystent w Szpitalu Starozakonnych w Kaliszu (1930). Jego wojenne losy są nieznane.

43 Rozental Edward Dawid (1897-?) dyplom lekarski 1922, lekarz żydowski, internista, pediatra, akuszer. Zginął w czasie okupacji hitlerowskiej w nieznanymi okolicznościach.

44 Gruner Julian (1898-1940), dyplom lek. 1925. Ochotnik w wojnie polsko-bolszewickiej 1920, Krzyż Walecznych. Sportowiec wyczynowy: skok wzwyż i rzut oszczepem, hokeista. Od 1931 w Kaliszu, ordynator oddz. dziecięcego w szpitalu Przemysława II. Niewola sowiecka, zastrzelony w piwnicy gmachu NKWD w Charkowie wiosną 1940.

45 Dolny Walenty (1905-1981), studia lekarskie na Uniw. Poznańskim (1926-1932). Od 1932 w Kaliszu na oddz. gin.-poł. Szpitala Miejskiego w Kaliszu. W IX 1939 pracował w szpitalu w Warszawie. Jesienią 1939 powrócił do Kalisza, w VI 1940 przesiedlony do Stawiszyna. Tu pracował do końca życia. Członek Zarządu KTL (1939). Członek AK. Odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi (1939) i Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta (1958).

46 Janowski Jan Kazimierz (1873-1950), gimnazjum w Kaliszu (1891), studia lekarskie na Uniw. Warszawskim (1891-1893) i w Jurjewie (Dorpat) (1894-1900), tam dyplom lek. Praktyka pryw. Stawiszyn, Turek (1903-1910), Błaszki (1910-1917). W latach 1917-1920 ordynator oddz. wewn. szpitala św. Trójcy w Kaliszu. Lekarz domowy 1920-1939. W czasie II wojny świat. pracował w Krankenkasse w Kaliszu, pomagał Polakom. W 1947 pediatra w ambulatorium Kasy Chorych. Członek Sądu Honorowego KTL 1936 i 1939. Pochowany na cmentarzu miejskim w Kaliszu, grób zachowany.

47 Kibler Kzimir (1904-1979), asnykowiec, matura 1924. Medycyna na Uniwersytecie Jagiellońskim (1924-1931), 8 VII 1931 tytuł doktora wszech nauk lekarskich. Służba wojskowa jako podchorąży w Centrum Wyszkożenia Sanitarnego w Warszawie (1931-1932), potem lekarz wojskowy w 56 pp. w Krotoszynie. Staże w Kaliszu, Sosnowcu i Dąbrowie Górniczej. Lekarz Komunalnego Związku Szpitalnego w Kaliszu (1932-1935), Zarządu Miejskiego (1935-1936) i naczelnik Wydziału Zdrowia w Kaliszu (1936-1939). Wiceprezes Kaliskiego Tow. Przeciwgruźliczego (1935-1939). W czasie wojny ordynator Szpitala Okręgowego we Lwowie (1939), powrócił na krótko do Kalisza, później pracował w Państwowym Zakładzie Higieny w Warszawie. W 1940 przeniósł się do Białej Podlaskiej jako lekarz domowy. W I 1945 jako kierownik Wydziału Zdrowia Zarządu Miejskiego w Kaliszu organizował służbę zdrowia. Od 1952 lekarz rejonowy, rentgenolog. Złoty Krzyż Zasługi 1947, Honorowy Obywatel m. Kalisza (1979). Zmarł we Wrocławiu, pochowany na cmentarzu tyńieckim w Kaliszu, grób zachowany.

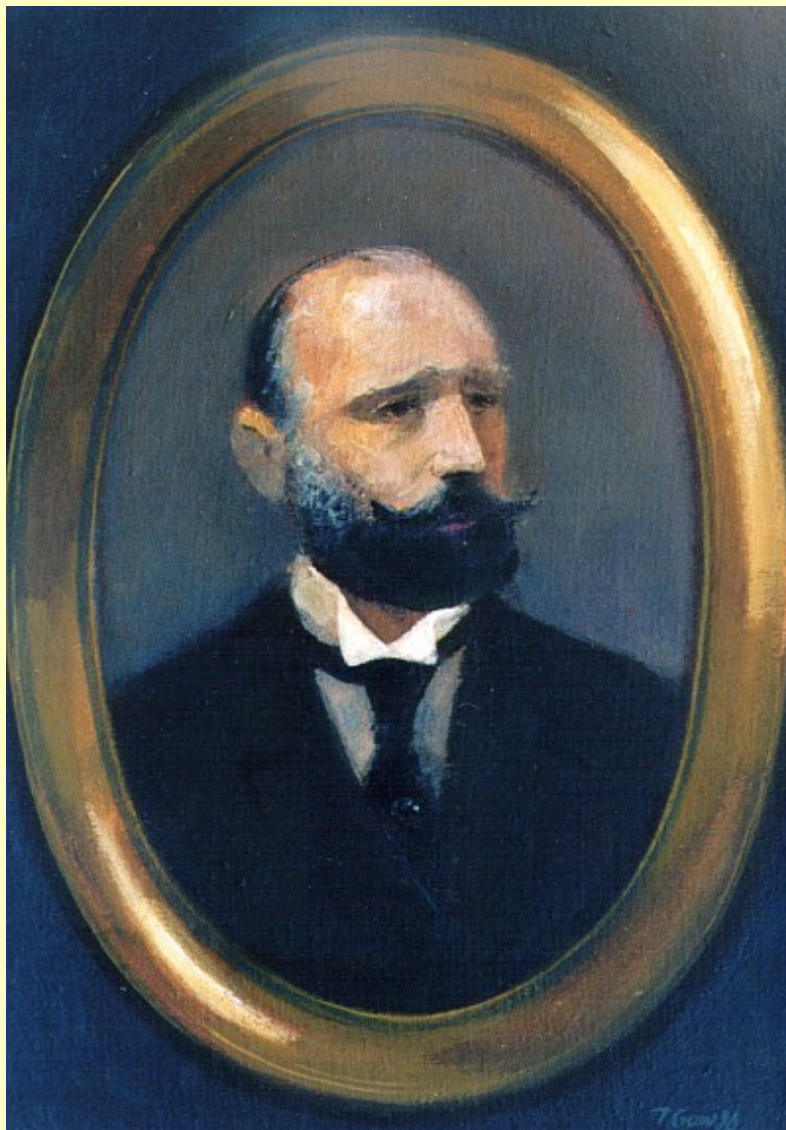
48 Paczesny Antoni (1886-1940), gimnazjum kaliskie 1897, matura 1907 w Warszawie. Studia lek. na Uniw. Jagiellońskim, 7 VII 1919 dyplom doktora wszech nauk lekarskich. Legiony Polskie 1914, Wojsko Polskie 11 XI 1918 (Kraków, oddz. chirurg.). W czasie I powstania śląskiego ordynator oddz. zakaźnego Wojskowego Szpit. Zapasowego w Dziedzicach. Wojna polsko-bolszewicka 1920: ordynator Szpitala Polowego 9. Dywizji Piechoty. 1921 lekarz naczelnny 31. Pułku Strzelców Kaniowskich. 1922-1924 ordynator oddz. wewn. Szpitala Wojskowego w Kaliszu. 1924-1939 lekarz naczelnny 29. Pułku Strzelców Kaniowskich w Kaliszu. Podpułkownik. Członek Komisji Rewizyjnej KTL 1939. Odznaczony Krzyżem Walecznych (1922), Krzyżem Niepodległości (1932), Złotym Krzyżem Zasługi (1938), Krzyżem Kawalerskim Polonia Restituta (1938). W IX 1939 dostał się do niewoli sowieckiej, zastrzelony w lesie katyńskim wiosną 1940, ekshumowany i zidentyfikowany (poz. PCK AM 3484).

49 Brzozowski Stanisław Gerwazy (1862-1936), notariusz, działacz społeczny, współzałożyciel Kaliskiego Tow. Muzycznego.

Piśmiennictwo

1. Roszkowski W.: Historia Polski 1914-1994. Wyd. Nauk. PWN, Warszawa 1995. – 2. Woźniak M.A.: Kalisz – 1914, pogrom miasta. KTPN, Kalisz, 1955. – 3. Makowiec J.: Kaliskie Towarzystwo Lekarskie w okresie międzywojennym. Maszynopis. Archiwum KTL. – 4. 125 lat Kaliskiego Towarzystwa Lekarskiego 1877-2002. Księga pamiątkowa. Kalisz 2002, pod redakcją Z. Kledeckiego. – 5. Kledecki Z.: Tragiczne losy lekarzy kaliskich podczas II wojny światowej. Zesz. Nauk. KTL, 1999, nr 5, s. 107-126. – 6. Kledecki Z.: Pierwszy elektrokardiogram kaliski. Zesz. Nauk. KTL, 2005, nr 11, s. 114.

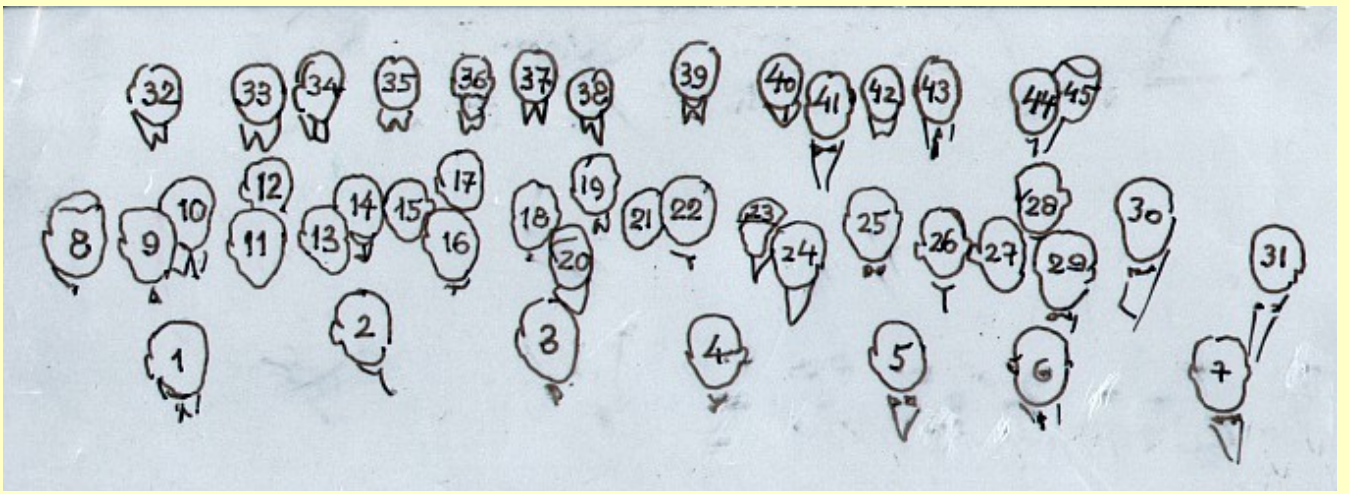
Ryc. 1. Dr wszech nauk lekarskich Adam Wiktor Drozdowski. Pinx Tadeusz Gaworzewski (1998).
Archiwum KTL.

Ryc. 2. Zachowany na Cmentarzu Miejskim w Kaliszu grób dra Adama Drozdowskiego. Fot.: Z. Kledecki.

Ryc. 3. Pamiątkowa fotografia lekarzy uczestników obchodów 50-lecia KTL w 1927 roku.

1. Fijałkowski, 2. Franciszek Sulikowski, 3. Seweryn Sterling, 4. Bronisław Koszutski, 5. Edward Beatus,
6. Skalski, 7. Czesław Niedzielski, 8. Feliks Krzymulski, 9. Żurek, 10. Stanisław Rożnowski,
11. Konstanty Lidmanowski, 12. Jan Anasiewicz, 13. Zygmunt Dukalski, 14. Eugeniusz Arnold,
15. Antoni Paczesny, 16. Michał Zucker, 17. Adolf Czajkowski, 18. Jan Godlewski,
19. Tadeusz Pawłowski, 20. Salomea Wałchowiczowa, 21. Dawid Rozenhal, 22. Alfred Dreszer,
23. Janina Masłowska, 24. Helena Hryniewiczówna, 25. Jakób Beatus, 26. Rafael Lubelski,
27. Stankiewicz, 28. Stanisław Kaliniewicz, 29. Marek Trachtenberg, 30. Zboromirski,
31. Felicjan Staśkiewicz, 32. Wacław Kahl, 33. Tomasz Kabata, 34. Walerian Niechotajew,
35. Janiszewski, 36. Mieczysław Cichocki, 37. Karol Niepokojczycki, 38. Bolesław Cegłowski,
39. Leon Müller, 40. Marek Grabowski, 41. Dawid Seid, 42. Jakimienko, 43. Marian Zieliński,
44. Juda Płocki, 45. Michał Wasilczenko.

Dnia 12 czerwca 1938.

Dr. Tadeusz Kelle
Wiceprezes Wydz. Lek. Tow. Przyj. Nauk
w Poznaniu.

Dr. Andrzej Retyński
Prez. Zarządu

Dr. Maria Grossmann
Dr. Goculski
Dr. Tadeusz Budzylowski
Dr. Polanski
Dr. Władysław
Młoda Kuczyńska
Dr. Mieloch
Mojżesz Buzgaj
Wojciesz
Dr. Leon Kępczyński
Dr. Maria Kępczyńska
Młoda K.

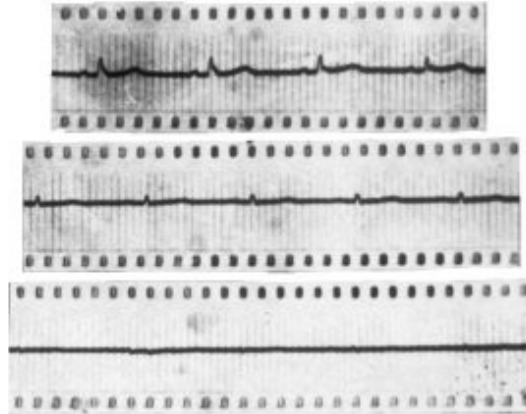
Dr. Konstanty Lidmanowski
Dr. Kapimierz Piłchowski
Lektor w Szpitalu Lekarskim
Tow. Przyjaciół Nauk w Poznaniu

Dr. Leon Tęczyński
Dr. Maria Kępczyńska
Dr. Tadeusz Kelle
Dr. Bronisław Koszutski
Dr. Edward Beatus
Dr. Stanisław Rożnowski
Dr. Konstanty Lidmanowski
Dr. Franciszek Sulikowski
Dr. Seweryn Sterling
Dr. Bronisław Koszutski
Dr. Edward Beatus
Dr. Skalski
Dr. Czesław Niedzielski
Dr. Feliks Krzymulski
Dr. Żurek
Dr. Stanisław Rożnowski
Dr. Konstanty Lidmanowski
Dr. Jan Anasiewicz
Dr. Zygmunt Dukalski
Dr. Eugeniusz Arnold
Dr. Antoni Paczesny
Dr. Michał Zucker
Dr. Adolf Czajkowski
Dr. Jan Godlewski
Dr. Tadeusz Pawłowski
Dr. Salomea Wałchowiczowa
Dr. Dawid Rozenhal
Dr. Alfred Dreszer
Dr. Janina Masłowska
Dr. Helena Hryniewiczówna
Dr. Jakób Beatus
Dr. Rafael Lubelski
Dr. Stankiewicz
Dr. Stanisław Kaliniewicz
Dr. Marek Trachtenberg
Dr. Zboromirski
Dr. Felicjan Staśkiewicz
Dr. Wacław Kahl
Dr. Tomasz Kabata
Dr. Walerian Niechotajew
Dr. Janiszewski
Dr. Mieczysław Cichocki
Dr. Karol Niepokojczycki
Dr. Bolesław Cegłowski
Dr. Leon Müller
Dr. Marek Grabowski
Dr. Dawid Seid
Dr. Jakimienko
Dr. Marian Zieliński
Dr. Juda Płocki
Dr. Michał Wasilczenko

Ryc. 4. Lista obecności gości z Poznańskiego Tow. Przyjaciół Nauk na wspólnym z KTL zebraniu naukowym w Kaliszu 12 VI 1938 r.

EKG

Wł. dr. Cywiński -
wykaszany o dniu 20/10-1938

Opis Kierowy elektrokardiogramu

P_1 - dodatnie i małe	P_2 - 4. i 5. klatka, dodatnie	P_3 - ledwo widoczne
Q_1 - brak	Q_2 - brak	Q_3 - brak
R_1 - dodatnie, średnie	R_2 - średnie	R_3 - bardzo silne, małe
S_1 - brak	S_2 - ledwo widoczne	S_3 - ledwo widoczne
S_1-T_1 - w tym odstęp	S_1-T_2 - w tym odstęp	S_1-T_3 - w tym odstęp
T_1 - dodatnie	T_2 - dodatnie, duże	T_3 - brak widoczne

$P-Q_0 = 1,14^\circ$ $Q-S = 0,08^\circ$ $Q-T = 0,33^\circ$
Rytm serca = 95 uderzeń w 1'

Zespółu koronarnego w I odprawy = ledwie widoczne, dodatnie
" " " " " II " " = 8. i 9. klatka, dodatnie
" " " " " III " " = wyraźne, silne

Wsk. Programu serca rytmicznie i regularnie.
Myj program ektropikiwny. Kierowolki piersiowe
i w odprawy wierzchniej.

Ryc. 5. Pierwszy elektrokardiogram kaliski, rok 1938.

(Referat wygłoszony 8 X 2011 r. na zebraniu naukowym KTL i Kaliskiej Delegatury Wielkopolskiej Izby Lekarskiej)

Adres autora:
dr med. Zbigniew Kledecki
ul. Nowy Świat 16, m. 30
62-803 Kalisz